

ASIA

Puutionnevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan nro 98/07/2 rauettaminen sekä lohkojen 6–9 ja lohkoilla 1–5 sijaitsevien auma-alueiden jälkihoitotoimien vahvistaminen, Haapavesi

HAKIJA

Neova Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA.....	3
TOIMINTAA KOSKEVAT LUPA, PÄÄTÖKSET, LAUSUNTO, TARKASTUSKERTOMUS JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE	3
Lupa ja päätökset.....	3
Lausunto	5
Tarkastuskertomus	5
Kaavoitustilanne	5
HAKEMUS	6
Alueen historia ja nykykuvaus	6
Turvetuotannon kuormitus ja vesistövaikutukset	8
Päästöt	8
Vesistö.....	10
Kalasto ja kalastus	12
Vesistön käyttö	12
Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön	13
Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen.....	13
Jälkihoito ja seuraava maankäyttö	13
Jälkihoitovaiheen tarkkailu	14
Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensatiot	14
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	15
Hakemuksen täydennykset	15
Hakemuksesta tiedottaminen	15
Lausunnot.....	15
Hakijan kuuleminen ja vastine.....	16
MERKINTÄ	16
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	16
JÄLKIHOITOMÄÄRÄYKSET	17
OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE	18
RATKAISUN JA JÄLKIHOITOMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT	18
Ratkaisun perustelut	18
Määräysten perustelut	21
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN	22
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	22
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	22
KÄSITTELYMAKSU	22
Ratkaisu.....	22
Perustelut	23
Oikeusohjeet.....	23
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	23
MUUTOKSENHAKU	25

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Neova Oy on 23.12.2021 aluehallintovirastoon saapuneella ja myöhemmin täydentämällään hakemuksella hakenut Haapaveden kaupungissa sijaitsevan Puutionnevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan nro 98/07/2 rauettamista sekä lohkojen 6–9 ja lohkoilla 1–5 sijaitsevien auma-alueiden jälkihoitotoimien vahvistamista.

HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 7.12.2007 antamallaan päätöksellä nro 98/07/2 määrännyt toiminnanharjoittajan esittämään hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, aluehallintoviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta.

Neova Oy on hakenut Puutionnevan turvetuotantoon myönnetyn ympäristöluvan rauettamista, koska tuotantotoiminta on päätynyt Puutionnevalla. Samalla Neova Oy on hakenut jälkihoitotoimien vahvistamista lohkojen 6–9 osalta sekä lohkojen 1–5 auma-alueiden osalta. Ympäristönsuojelulain 88 §:n 1 momentin kohdan 1 mukaan lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa, että toiminta on lopetettu. Neova Oy on 11.3.2020 ilmoittanut ELY-keskukselle, että tuotantoa ei Puutionnevalla enää jatketa. Tuotanto on päätynyt vuoteen 2019.

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan nojalla aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUPA, PÄÄTÖKSET, LAUSUNTO, TARKASTUSKERTOMUS JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Lupa ja päätökset

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 7.12.2007 antamallaan päätöksellä nro 98/07/2 myöntänyt Vapo Oy:lle luvan Puutionnevan turvetuotantoon sekä turvetuotantoalueen vesien johtamiseen vesiensuojelurakenteiden kautta laskuojaan ja edelleen Mäyränojan kautta Pyhäjokeen. Ympäristöluvan mukainen tuotannossa oleva pinta-ala on auma-alueet mukaan lukien 235,1 ha ja tuotannosta poistettu pinta-ala 19,8 ha.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 28.1.2011 antamallaan päätöksellä nro 2/11/1 muuttanut Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 7.12.2007 antaman päätöksen nro 98/07/2 lupamääräyksen 15 toisessa

kappaleessa olevaa määräaika, jolloin toiminnanharjoittajan on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston hyväksyttäväksi suunnitelma lohkoilla 1–5 tuotannosta vuoden 2011 loppuun mennessä poistettujen tai poistettavien alueiden (noin 160 ha) jälkihoidosta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 8.11.2011 antamallaan päätöksellä nro 109/11/1 vahvistanut Puutionnevan turvetuotannon lohkojen 1–5, lukuun ottamatta auma-alueita (14,2 ha), lopettamiseen liittyvät jälkihoitotoimet.

Ympäristöluvassa nro 98/07/2 on annettu toiminnan lopettamisesta seuraavat määräykset:

”Toiminnan lopettaminen

15. Jos lupakauden aikana tuotannosta poistuvilla alueilla tehdään tuotantosuunnitelmasta poikkeavia jälkihoitotoimiin liittyviä vesien johtamisjärjestelyjä tai alue siirtyy jälkikäyttöön, niistä on ennakolta ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tuotannosta poistuvien lohkojen vesiensuojelutoimia on jatkettava, kunnes toiminta ei enää sanottavasti aiheuta vesistökuormitusta. Vesiensuojelutoimia ei saa kuitenkaan lopettaa ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tuotannon lopettamisesta.

Toiminnanharjoittajan on viimeistään 28.2.2011 toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston hyväksyttäväksi suunnitelma lohkoilla 1–5 tuotannosta vuoden 2011 loppuun mennessä poistettujen tai poistettavien alueiden (noin 160 ha) jälkihoidosta siten, että jälkihoitotoimenpiteet toteutetaan vuoden 2013 loppuun mennessä.

16. Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta. Hakemukseen on liitettävä esitys toiminnan lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta ja niiden toiminnan päättymisen jälkeen mahdollisesti aiheutuvien vesistön pilaantumisvahinkojen korvaamisesta, joista luvan saaja on vastuussa. Vastaava suunnitelma on esitettävä myös, jos lupakauden aikana huomattava osa alueesta poistuu tuotannosta ja kyseisellä alueella tehdään muutoksia vesien johtamis- ja vesiensuojelujärjestelyihin.”

Ympäristöluvassa nro 98/07/2 on annettu kalatalousmaksusta seuraava määräys:

”Kalatalousmaksu

18. Luvan saajan on vuodesta 2007 alkaen maksettava vuosittain Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskukselle 200 euron suuruinen kalatalousmaksu käytettäväksi kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseen Puutionnevan vesien vaikutusalueella Mäyränojoassa ja

Pyhäjoessa. Vuodesta 2014 alkaen maksu on 100 euroa. Maksu on suoritettava kunkin vuoden tammikuun loppuun mennessä. Ennen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuloa erääntyvät maksut on maksettava kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Maksun käytöstä on kuultava hankkeen vaikutusalueella toimivia osakaskuntia.”

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus tai ELY) on 5.7.2022 antanut lausunnon (POPELY/2729/2016) Puutionnevan pumppauksen lopettamisesta. Lausunto on esitetty kokonaisuudessaan hakemuksen asiakirjoissa. Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa:

”Neova on toimittanut ELY-keskukselle 1.7.2022 esityksen pumppauksen lopettamiseksi. ELY teki alueella tarkastuksen 7.6.2022, jolloin todettiin alueen muuten kasvittuneen, mutta lohko 8 oli vielä paljasta turvepintaa.

Neovan esityksen mukaan Puutionneva on pääosin kasvittunut ja siirtynyt pysyvästi seuraavaan maankäyttöön. Lohko 8 on pinta-alaltaan suhteellisen pieni, josta syystä kasvittumaton osa jää alle 10 %:iin. Viimeisin tuotantovuosi oli 2019, jonka jälkeen vesienkäsittelyä on jatkettu keskeytyksettä kesään 2022 saakka. Pumppauksen päätyttyä Puutionnevan vedet virtaavat nykyisiä ojastoja pitkin pumppausaltaaseen, josta avataan yhteys Puutionkanavaan. Mikäli uusi maanomistaja haluaa, se voi lunastaa pumppaamon varusteineen tehostamaan uuden maankäytön kuivatusta. Tässä tapauksessa yhteys Puutionkanavaan pidetään suljettuna. Pumppaamo varusteineen poistetaan, mikäli sitä ei lunasteta. Pintavalutuskentän mittakaivo poistetaan ja paikka maisemoidaan. Laskeutusaltaat jäävät käyttöön, mutta niiden patolaitteista poistetaan patolevyt ja altaista pintapuomit. Sarkaojarakenteet ja päisteputket jäävät paikoilleen helpottamaan alueella liikkumista.

ELY toteaa lupamääräyksen nro 15 nojalla, että Neovan ei enää tarvitse jatkaa Puutionnevilla pumppausta. Alue on lähes kokonaan kasvittunut ja kasvittumaton osa sijaitsee etäällä purkupisteestä.”

Tarkastuskertomus

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on 7.6.2022 tehnyt määräaikaistarkastuksen Puutionnevan turvetuotantoalueella. Tarkastuksesta on tehty 5.7.2022 päivätty tarkastuskertomus (POPELY/2729/2016), joka on esitetty kokonaisuudessaan hakemuksen asiakirjoissa.

Kaavoitustilanne

Puutionnevan turvetuotantoalueella on voimassa kolme Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaa. 1. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 3.3.2017 antaman päätöksen myötä. 1. vaihemaakuntakaava käsittelee energiantuotantoa ja -siirtoa,

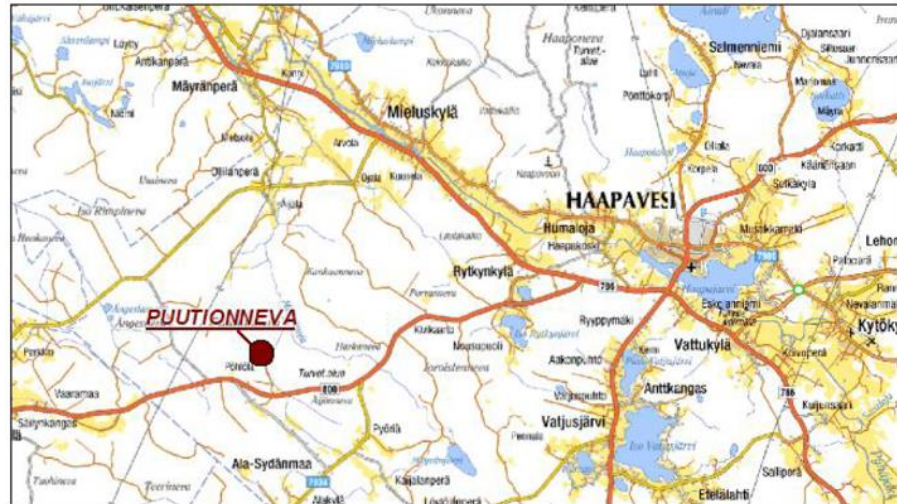
kaupan palvelurakennetta, luonnonympäristöä, liikennejärjestelmää ja logistiikkaa. 2. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman 2.2.2017. 2. vaihemaakuntakaava käsittelee kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita, maaseudun asutusrakennetta, virkistys- ja matkailualueita, seudullisia ampumaratoja ja materiaalikeskuksia sekä puolustusvoimien alueita. 3. vaihemaakunta on saanut lainvoiman 17.1.2022 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä. 3. vaihemaakuntakaava käsittelee pohjavesi- ja kiviainesalueita, mineraalipotentiali- ja kaivosalueita, Oulun seudun liikenne ja maankäyttöä, tuulivoima-alueiden tarkistuksia, Vaalan ja Himangan kaavamerkintöjen tarkistuksia sekä muita tarvittavia päivityksiä.

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa Puutionneva on merkitty turvetuotantoalueeksi (EO-tu). Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten. Lisäksi Puutionnevan turvetuotantoalue sijoittuu vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen (tv-1) sisälle. Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon. Tuulivoimaloiden aluetta koskee suunnittelumääräykset: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

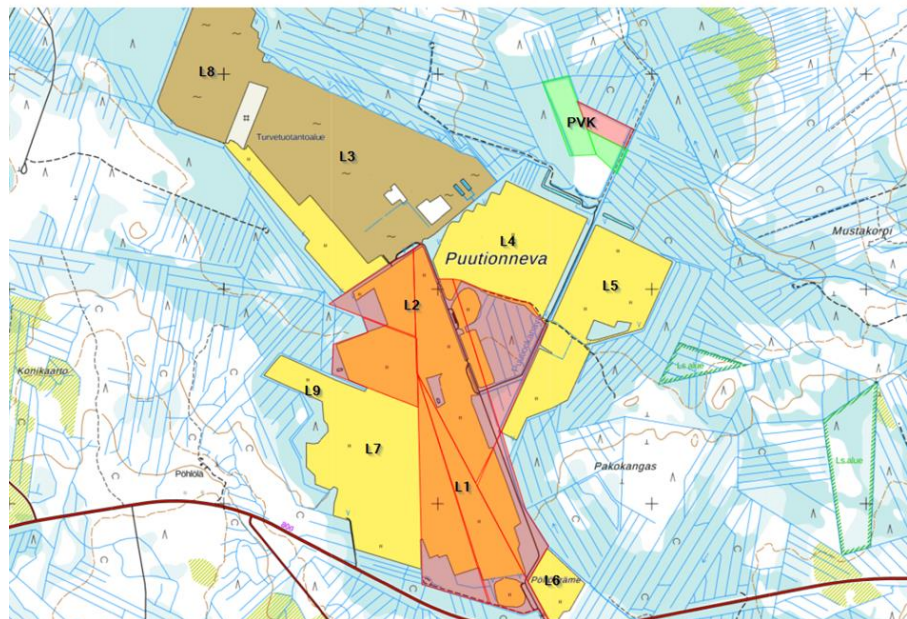
HAKEMUS

Alueen historia ja nykykuvaus

Puutionneva sijaitsee Haapaveden kaupungissa noin 14 km keskustasta länteen. Seuraavassa kuvassa on esitetty Puutionnevan turvetuotantoalueen sijainti.

Suurin osa Puutionnevan turvetuotantoalueesta on myyty tai luovutettu takaisin maanomistajille vuosien 2019–2021 aikana. Seuraavassa kuvassa on esitetty Puutionnevan tuotantoalue lohkoittain numeroituna ja alueen hallinta. Kuvassa punaisella rasterilla merkityt alueet ovat hakijan omistuksessa ja vihreät ovat vuokrattua aluetta (pintavalutuskentän alue). Keltainen väri on peruskarttapohjasta (= pelto). Entisten tuotanto-lohkojen sijainnit on merkitty karttaan.

Puutionnevan tuotanto on aloitettu vuonna 1989. Lohkojen 1–5 auma-alueilla (14,2 ha) tuotanto on päättynyt vuonna 2015. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 8.11.2011 antamallaan päätöksellä nro 109/11/1 vahvistanut Puutionnevan lohkojen 1–5 lukuun ottamatta auma-alueita (14,2 ha) lopettamiseen liittyvät jälkihoitotoimet. Vapo Oy (nyk. Neova Oy) on toimittanut lupapäätöksen lupamääräyksen 5 mukaisen ilmoituksen jälkihoitotoimenpiteiden valmistumisesta ja uuteen maankäyttöön siirtämisestä lohkojen 1–5 osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle 20.1.2020.

Lohkot 6–9 ovat saaneet ympäristöluvan vuonna 2007 ja niiden osalta tuotanto on lopetettu vuonna 2019. Tuotantosuunnitelmakartan mukaan Puutionnevan tuotantoalueen pinta-ala on 235,6 hehtaaria. Tuotantoalueesta lohkojen 6–9 ja lohkojen 1–5 auma-alueiden (14,2 ha) yhteenlaskettu pinta-ala on 76,1 hehtaaria. Turvetuotantoalueen vesienkäsittely on tapahtunut perusvesienkäsittelyrakenteiden lisäksi ympärivuotisella pintavalutus kentällä. Puutionneva on jo pääosin seuraavassa maankäytössä eikä alueella ole enää pinta-alaltaan merkittäviä turvepintaisia alueita.

Puutionnevan kasvittumisen tilanteesta on esitetty seuraava satelliittikuva 25.9.-27.9.2021. Lähde: Suomen ympäristökeskus (SYKE), TARKKA-palvelu. Sisältää muokattua Copernicus-dattaa & USGS/NASA Landsat program dataa, SYKE.

Turvetuotannon kuormitus ja vesistövaikutukset

Päästöt

Puutionnevan on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö-, ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Puutionnevan päästöjä on lupakauden aikana tarkkailtu vuosina 2010, 2011 sekä joka vuosi vuosina 2013–2020. Näytteet on otettu 15.5.–30.9. välisenä aikana. Vuonna

2020 Puutionnevilla toteutettiin jälkihoitovaiheen tarkkailua. Pintavalutus Kentän tehoa on tarkkailtu vuosina 2013–2015 ja 2019.

Vuosina 2013–2020 Puutionnevilla mitatut kiintoainepitoisuudet 2,3–23 mg/l ovat olleet melko vaihtelevia, joinakin vuosina pienempiä ja toisina suurempia kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutus kentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (5,3 mg/l, viitattu julkaisuun Turvetuotantoalueiden ominaiskuormitus selvitys. Vedenlaatu- ja kuormitustarkastelu vuosien 2011–2015 tarkkailuaineistojen perusteella. Pöyry Finland Oy 2016). Lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuudet (29–87 µg/l) ovat myös olleet vaihtelevia verrattuna Pohjois-Suomen ojittamattomiin pintavalutus kenttiin (39 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Kokonaisytyypipitoisuudet 980–1 140 µg/l ovat olleet pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutus kentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (1 162 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Kemiallisen hapenkulutuksen osalta arvot ovat vuosikeskiarvona olleet hieman suurempia Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutus kentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (28 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016).

Seuraavassa taulukossa on esitetty Puutionnevan pintavalutus kentältä lähtevän vedenlaatu tuloksia vuosina 2013–2020 (* = suurimmalla osalla näytteenotto kerroista ei virtaamaa eli näytteitä ei voitu ottaa). Kokonaisuudessaan tarkkailutulokset on esitetty hakemuksen liitteessä.

Vuosi	Kiintoaine mg/l	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l	COD _{Mn} mg/l	pH	Näytemäärä n
2020	4,8	47	1 098	33	6,2	12
2019	23	61	1 140	36	6,4	5*
2018	4,5	42	980	30	6,2	10
2017	2,3	29	901	28	6,3	9
2016	6,3	33	1 097	38	6,3	9
2015	6,0	32	982	27	6,3	11
2014	5,8	45	909	29	6,4	10
2013	8,3	87	988	31	6,2	10

Seuraavassa taulukossa on esitetty Puutionnevan pintavalutuskentän tehon tarkkailutulokset. Tehon tarkkailutulosten perusteella Puutionnevan pintavalutuskenttä on toiminut vaihtelevasti, mutta on kuitenkin pääsääntöisesti poistanut sekä kiintoainetta että ravinteita.

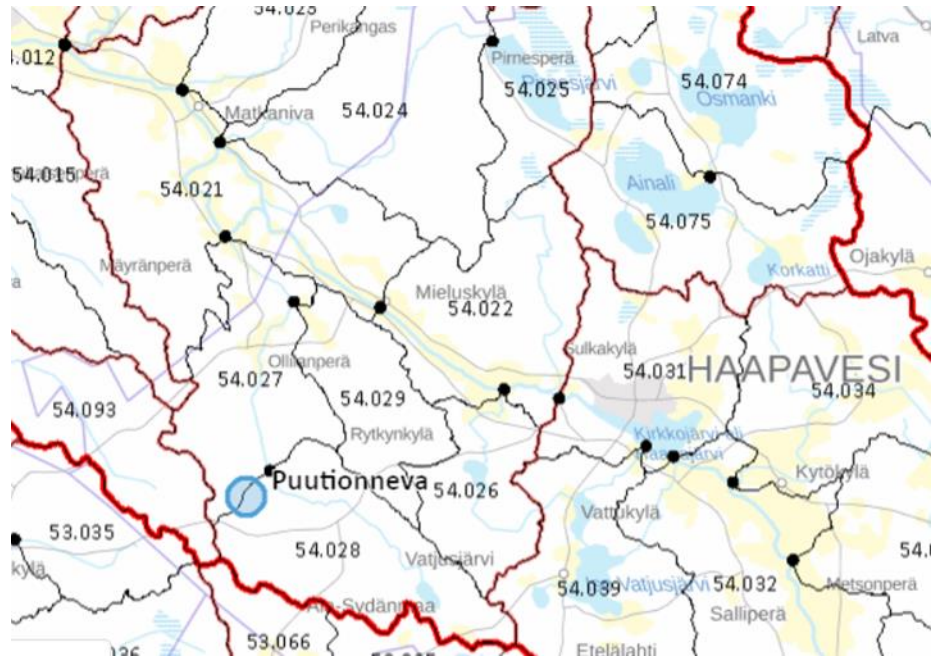
Vuosi	Kiintoaine			Kok. P			Kok. N			Näyte- määrä
	yp mg/l	ap mg/l	teho %	yp µg/l	ap µg/l	teho %	yp µg/l	ap µg/l	teho %	n
2019	10,0	3,6	64	75	35	54	1 400	1 100	21	-
2015	7,4	11,9	-61	87	107	-23	1 117	1 103	1	5
2014	11,2	5,8	48	71	50	30	1 098	918	16	5
2013	13,0	7,5	40	87	107	-23	1 117	1 103	1	5

Seuraavassa taulukossa on esitetty Puutionnevan turvetuotantoalueen kuormitus vuositasolla (kg/v) vuosilta 2013—2020 (* = tuotantoalue levoissa).

Vuosi	Tuotannossa ha	Vuosikuormitus, brutto				Vuosikuormitus, netto		
		COD _{Mn} kg/v	kok.P kg/v	kok.N kg/v	kiintoaine kg/v	kok.P kg/v	kok.N kg/v	kiinto- aine kg/v
2020	0	12 255	11	422	2 108	4	287	1 843
2019	50,8	7 925	9,9	333	1 702	4,8	230	1 499
2018	53,8	5 074	6	241	1 388	2	147	1 200
2017*	0	8 600	7,7	313	849	2,3	175	577
2016*	0	17 330	21	805	5 317	8,4	481	4 668
2015*	0	16 934	31	897	5 122	18	533	4 397
2014	40	12 879	36	907	6 943	22	604	6 312
2013	40	15 738	61	1 060	8 879	46	699	8 156

Vesistö

Puutionnevan tuotantoalue sijaitsee Pyhäjoen vesistöalueella (54), tarkemmin Pyhäjoen keskiosan alueella (54.02). Lohko 8 sekä pohjoisosia lohkoista 7 ja 9 sijaitsee Mäyränojan alaosan alueella (54.027) ja lohko 6 sekä suurin osa lohkoista 7 ja 9 sijaitsee Mäyränojan yläosan valuma-alueella (54.028). Seuraavassa kuvassa on esitetty Puutionnevan sijainti valuma-alueella.

Puutionnevan tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan pintavalutusken-
tän kautta Mäyränojaan, josta ne johtuvat Pyhäjokeen. Mäyränoja las-
kee Pyhäjokeen Mäyränperän kohdalla Haapaveden ja Oulaisten vä-
lissä.

Puutionneva ei sijaitse Litorinameren alueella eli alueella ei ole sulfaatti-
mihin liittyviä riskejä.

Vesistötarkkailussa Puutionneva kuuluu Pyhäjoen yhteistarkkailuun
Mäyräojan pisteellä (Mä0), joka sijaitsee aivan Mäyräojan alaosalla.
Mäyräojassa tarkkailua on tehty vuosina 2013 ja 2016 ja 2019 (alueelli-
nen tarkkailu). Muina vuosina tarkkailua on tehty Pyhäjoen pääuo-
massa, Puutionnevaa lähin tarkkailupiste Pyhäjoessa on Py58.

Vuoden 2016 vesistötarkkailuraportin mukaan Puutionnevalta tuleva
vesi oli lievästi hapanta. Veden pH-arvot olivat hieman alhaisempia kuin
Mäyräojassa havaitut arvot. Kemiallisen hapenkulutuksen arvojen pe-
rusteella Mäyräojan vesi oli keskimäärin humuspitoisuudeltaan saman-
kaltaista kuin Puutionnevalta tuleva vesi. Ravinnetipitoisuuksien perus-
teella Puutionnevan vesi oli lähinnä rehevää. Typpipitoisuudet olivat sa-
maa suurusluokkaa ja fosforipitoisuudet olivat selvästi pienempiä kuin
purkuvesistössä.

Vuoden 2019 vesistötarkkailuraportin mukaan Mäyräojan veden happi-
tilanne oli välttävä talvella ja erinomainen kesällä. Veden pH-arvot vaihtelivat välillä 6,60–7,71. Kiintoainepitoisuus oli elokuussa koholla. Fosfo-
ripitoisuudet viittasivat erittäin rehevään vedenlaatuun mutta typpipitoi-
suuksissa havaittiin selvää ajallista vaihtelua: maaliskuussa typpipitoi-
suus oli rehevien vesien tasolla kun taas heinä- ja elokuussa lievästi re-
hevällä tasolla. Vesi oli COD_{Mn}-arvojen perusteella keskihumuksista.
Maalis- ja heinäkuussa hygieeninen laatu oli hyvä, mutta elokuussa
välttävä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Mäyränojan vedenlaatu vuosina 2013, 2016 ja 2019.

Pvm	pH	Säh.joht	O ₂	O ₂	COD _{Mn}	Sa-meus	Väri	Kiinto-aine	Fe	Kok.N	NO ₂₊₃ -N	NH ₄ -N	Kok.P	PO ₄ -P
	°C	mS/m	%	mg/l	mg/l	FTU	mg Pt/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
26.3.2013	0,9	6,5	13	82	12	14	2,9	84	980	720	210	110	30	17
2.7.2013	13,6	5,7	2,9	71	7,4	47	16	260	2 000	1 000	190	8,3	91	32
6.8.2013	21,1	7,3	12	110	9,8	27	9,0	290	5 500	880	31	14	140	99
2.3.2016	0,3	6,8	8,1	65	9,4	26	26	220	4 710	870	160	110	95	68
4.7.2016	12,5	7,1	6,1	79	7,8	34	30	310	4 830	1 000	88	45	100	52
4.8.2016	14,9	6,8	4,3	80	8,1	43	25	290	4 700	1 100	71	20	100	53
25.3.2019	0,2	6,6	7,2	64	9,2	22	-	200	-	1 200	-	-	97	-
16.7.2019	13,7	7,7	18	99	9,6	16	-	210	-	570	14	90	180	140
14.8.2019	13,9	7,7	20	93	9,2	10	-	120	-	430	15	11	140	110

Puutionnevan alapuoliset vesistöt kuuluvat Oulujoen–lijoen vesienhoito-alueeseen. Voimassa oleva vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027 on hyväksytty valtioneuvostossa 16.12.2021. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 mukaan Mäyränoja on voimakkaasti muutettu ja ekologiselta tilaltaan välttävä. Pyhäjoki on pintavesityypiltään suuri turvemaiden joki (St). Pyhäjoen ala- ja keski-osan ekologinen tila on luokiteltu hyväksi perustuen laajaan vuosina 2012–2017 kerättyyn aineistoon.

Kalasto ja kalastus

Pyhäjoen vesistöalue kuuluu Pyhäjokivarren kalatalousalueeseen. Vuoden 2019 kalataloustarkkailuraportin mukaan Pyhäjoen sivujokien saaliissa ei esiintynyt lohikaloja. Saalislajisto oli monipuolisin Kärsämäenjoessa ja Mäyränojassa, joissa esiintyi Piipsan- ja Lohvanjoen koealoja runsaammin myös kivisimppua ja kivennuoliaista. Mäyränojasta kivennuoliaisia saatiin enemmän kuin kolmena aiempina koekalastuskertana, mutta kivisimppusaalis oli pienempi kuin vuosina 2013 tai 2016.

Kalataloustarkkailuraportin (Eurofins Ahma Oy 2020) mukaan lohikalojen kannat ovat olleet Pyhäjoen pää- ja sivu-uomissa heikkoja koko 2000-luvun ajan. Viime vuosina eri puolilta pääuomaa sekä Mäyränojasta on saatu lähinnä yksittäisiä harjuksia. Vuonna 2019 saatiin ainoastaan yksi harjus Pappilankosken koealalta. Tulosten perusteella ei voida kuitenkaan varmuudella sanoa, että Pyhäjoen harjuskanta olisi edelleen viimeisen kolmen vuoden aikana heikentynyt.

Vesistön käyttö

Mäyränojan virkistyskäyttö on vähäistä. Pyhäjoen virkistyskäyttö on Mäyränojaa aktiivisempaa suuremman kokonsa vuoksi.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Puutionnevan turvetuotannon kuormitus ja vesistövaikutukset ovat päättyneet alueiden seuraavaan maankäyttöön siirtymisen myötä. Puutionnevan turvetuotannon jälkihoitovaiheen päästöt eivät hakijan mukaan vaaranna Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa määritettyjen tavoitteiden saavuttamista. Turvetuotannon vesistösidonnaisten vaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska alue on pääosin siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Turvetuotannosta aiheutuvien kalastovaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska alue on pääosin siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Jälkihoito ja seuraava maankäyttö

Turvetuotantoalueen jälkihoidolla tarkoitetaan seuraavaa maankäyttöä haittaavien rakennelmien ja rakenteiden poistamista, turvetuotannosta poistetun alueen siistimistä, mahdollista pinnanmuotoilua ja vesitalouden säätämistä siten, että alue on valmis siirrettäväksi uusien maankäyttömuotojen piiriin. Jälkihoitovaiheessa alueelle ei tehdä uusia vesiensuojelurakenteita.

Turvetuotantoalueen jälkihoidolla tarkoitetaan seuraavaa maankäyttöä haittaavien rakennelmien ja rakenteiden poistamista, turvetuotannosta poistetun alueen siistimistä, mahdollista pinnanmuotoilua ja vesitalouden säätämistä siten, että alue on valmis siirrettäväksi uusien maankäyttömuotojen piiriin.

Jälkihoitovaiheessa turvetuotantoalue siistitään niin, että alueelle ei jää roskia, jätteitä eikä tarpeettomia kantokasoja tai koneromua. Alueelta poistetaan kaikki tarpeettomat rakenteet, laitteet ja tavarat. Jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Auma-alueet tyhjennetään, siistitään ja tasataan siten, että niistä ei jää maisemallista haittaa. Jälkihoitovaiheessa alueelle ei tehdä uusia vesiensuojelurakenteita. Alueella voidaan tarvittaessa tehdä toimenpiteitä alueen uusien maankäyttömuotojen varten, esimerkiksi edistää alueen nopeaa kasvittumista metsälannoituskäyttöön soveltuvalla tuhalla, mikäli sitä on saatavilla ja aluetta ei oteta viljelykäyttöön. Lohkojen 6–9 vihertymistä on edistetty tuhkalannoituksin vuosina 2020 ja 2021.

Hakemuksen mukaan Puutionnevilla jälkihoitotoimiin sisältyvät siistimistoimenpiteet on toteutettu kokonaisuudessaan, lukuun ottamatta lohko 8 sijaitsevaa auma-aluetta. Auma-alue on suunniteltu ajettavaksi pois tammikuun loppuun 2022 mennessä. Tämän jälkeen auma-alue tasataan ja siistitään aumamuoveista. Hakemuksen 9.5.2022 täydennyksen mukaan lohkon 8 auma on ajettu pois 3.2.–1.4.2022 välisenä

aikana. Lopullinen auma-alueen siistiminen ja puhdistus sekä muovien poiskuljetus tapahtuvat toukokuun 2022 aikana.

Alueen vedet on johdettu vielä vuonna 2021 pumppaamon ja pintavalutuskentän kautta Mäyränojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Hakemuksen mukaan Pohjois-Pohjamaan ELY-keskukselle esitetään selvitys alueen tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista. Alueelle voidaan maanomistajan luvalla jättää seuraavaa maankäyttöä tukevia rakenteita, kuten esimerkiksi päisteputkia ja laskeutusaltaita.

Pumppauksen päätyttyä alueella tehdään PIMA-tutkimus, jolla varmistetaan, ettei maaperässä ole sellaisia pilaantumia, joista aiheutuu haittaa tai merkittävää riskiä ympäristölle tai terveydelle (Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista, 214/2007).

Seuraavat maankäyttömuodot eivät ole ympäristöluvan varaista toimintaa. Alueen uudesta maankäytöstä päättää maanomistaja. Puutionneva soveltuu maa- ja metsätalousoikeuteen, johon alue on pääsääntöisesti siirretty.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Aluehallintoviraston 7.12.2007 antama päätös nro 98/07/2 ei sisällä jälkihoitovaiheen tarkkailumääräyksiä.

Tuotantoa Puutionnevalla on ollut viimeisen kerran vuonna 2019. Päästötarkkailua alueella on tehty vuosittain ja tuotannon päättymisen jälkeen vielä vuonna 2020. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, päästötarkkailu ei ole enemmälti tarpeen.

Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, vesistö- ja kalataloustarkkailu ei ole enää tarpeen.

Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensatiot

Voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan luvan saajan on vuodesta 2007 alkaen maksettava Kainuun TE-keskukselle (nykyisin Lapin ELY-keskukselle) 200 euron suuruinen vuotuinen kalatalousmaksu käytettäväksi kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseen Puutionnevan vesien vaikutusalueella Mäyränojaan ja Pyhäjoessa. Päätöksen mukaisesti vuodesta 2014 alkaen maksu on 100 euroa. Hakija on esittänyt, että kalatalousmaksun viimeinen maksuvuosi on 2021. Muuta korvattavaa tai kompensoitavaa haittaa ei aiheudu.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty 9.5.2022 loholla 8 sijaitsevan auma-alueen tilannetiedolla, tiedolla, että jälkihoitotoimenpiteiden vahvistamista haetaan myös lohkoilla 1–5 sijaitsevien auma-alueiden osalta, lohkojen 1–5 auma-alueita koskevalla tuotannon päättymistiedoilla ja alueella vaikuttavan kalatalousalueen yhteystiedoilla. Lisäksi hakemuksesta on korjattu jälkihoitotarkkailua koskevaa tietoa ja Puutionnevan hallintaa koskevia tietoja sekä tarkennettu Puutionnevan hallintaa koskevaa karttakuvaa.

Täydennys on sisällytetty keskeisiltä osin edellä olevaan kertoelmaosaan.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 6.9.–13.10.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Haapaveden kaupungin verkkosivuilla. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta (Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut), Haapaveden kaupungilta ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Haapaveden kaupungin terveydensuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

1. **Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on lausunnossaan todennut, ettei sillä ole huomautettavaa hakemuksesta.
2. **Haapaveden kaupunki** on lausunnossaan todennut, ettei sillä ole huomautettavaa lausuntopyyntöön.
3. **Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen / Ympäristöpalvelut Helmi** on lausunnossaan todennut, että 7.12.2007 annetussa ympäristölupapäätöksessä nro 98/07/02 on annettu perustellen päätökseen keskeisesti liittyviä velvoittavia lupaehtoja. Lupamääräyksessä 6 edellytetään vesiensuojelurakenteiden ja -laitteiden sekä ojaston kunnossapitoon ja puhdistamiseen liittyvä velvoite. Ennen luvan rauettamista tulee huolehtia, että päätöksen lupaehdot täyttyvät. Muilta osin Ympäristöpalvelut Helmellä ei ole ollut huomautettavaa hakemuksesta.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on 14.10.2022 annettu tilaisuus vastineen antamiseen annetuista lausunnoista. Vastineessa on todettu seuraavaa:

Hakija on todennut Ympäristöpalvelut Helmen antamaan lausuntoon, että lupamääräystä 6 on noudatettu tuotantovaiheen ja jälkihoitovaiheen aikana. Hakijalla ei ole ollut muuta huomautettavaa annetuista lausunnoista.

MERKINTÄ

Asiaa ratkaistaessa on otettu huomioon lisäksi seuraavat asiakirjat ja kaavoitustiedot:

1) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1: Vesienhoitoaluekohtaiset tiedot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 8/2022.

2) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1, Lähtökohdat toimenpiteiden suunnittelulle, osa 2. Vesienhoidon toimenpiteet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 9/2022.

3) Pohjois-Pohjanmaan liiton Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa koskevat internetsivut.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto määrää Puutionnevan turvetuotantoon myönnetyn ympäristöluvan nro 98/07/2 sellaisena kuin se on lupamääräysten muuttamista koskevalla päätöksellä nro 2/11/1 voimassa raukeamaan, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut kaikki jäljempänä jälkihoitomääräyksissä edellytetyt toimenpiteet tehdyiksi.

Aluehallintovirasto vahvistaa Puutionnevan turvetuotantoalueen lohkojen 6–9 tuotannon lopettamiseen liittyvät jäljempänä ilmenevät jälkihoitotoimet ja lohkojen 1–5 auma-alueiden jälkihoitotoimet.

Kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi lupapäätöksen nro 98/07/2 lupamääräyksessä 18 määrättyä kalatalousmaksua ei tarvitse maksaa vuoden 2022 jälkeen.

Ennalta arvioiden tässä päätöksessä annettujen määräysten noudattamisesta ei aiheudu vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa toimenpitein estettävää, hyvitetävää tai korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

Neova Oy:n on noudatettava jäljempänä olevia jälkihoitomääräyksiä.

JÄLKIHOITOMÄÄRÄYKSET

1. Tuotantoalue on siistittävä. Tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat, koneet ja laitteet sekä roskat ja jätteet on poistettava alueelta. Alueelle voidaan jättää jälkikäyttöä ja vesienkäsittelyä tukevia rakenteita, kuten esimerkiksi päisteputkia.

Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Neova Oy:n on valmistettava jäte ensisijaisesti uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jäte on toimitettava hyödynnettäväksi muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä.

Vaarallisia jätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja. Jätteet on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Jätteet on kerättävä, varastoitava ja kuljetettava siten, ettei niistä aiheudu roskaantumista, päästöjä ympäristöön eikä terveys- ja viihtyvyyshaittoja. Jätteistä on pidettävä kirjaa.

Poltto- ja voiteluaineiden sekä jäteöljyjen varastointi- ja käsittelypaikoilla on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistustarve. Selvitys on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

Tässä määrätyt toimet on tehtävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä. Toimien toteuttamisesta on esitettävä selvitys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksyttävä.

2. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely voidaan lopettaa edellyttäen, että alueet ovat kasvipeitteisiä tai ne on siirretty pysyvästi muuhun maankäyttöön, eikä alueella ole harjoitetusta turvetuotannosta johtuvista syistä merkittävää eroosioriskiä.

Neova Oy:n on esitettävä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja kasvipeitteisyydestä ennen vesienkäsittelyn lopettamista.

3. Jälkihoitovaiheen aikana käytössä olevat vesienkäsittelyrakenteet on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Lasketusaltaat on tarkistettava vuosittain ja tyhjennettävä lietteestä tarvittaessa. Liette on sijoitettava alueelle siten, ettei se pääse ojiin ja vesistöön.

4. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa vaikutuksista ympäristöön. Jälkihoitovaiheen ajan on pidettävä käyttöpäiväkirjaa, johon tulee merkitä ainakin seuraavat tiedot:

- jälkihoitotoimien toteutus
- kasvipeitteen muodostuminen tuotannosta poistuneille alueille
- tuotantoalueen siirtäminen seuraavaan maankäyttöön

- havainnot vesienkäsittelyrakenteiden kunnosta ja toimivuudesta
- laskeutusaltaiden ja ojastojen puhdistukset sekä poistetun lietteen sijoittaminen
- alueelta poistetut vesienkäsittelyrakenteet
- jätekirjanpito, tuotantoalueen siistimiseen ja jätehuoltoon liittyvät toimet
- muut mahdolliset tapahtumat tai olosuhteet, joilla arvioidaan olevan vaikutusta suolta lähtevän veden laatuun tai vesistökuormitukseen.

Käyttötarkkailusta vastaavan henkilön yhteystiedot on ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle. Käyttötarkkailun vuosiyhteenveto on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja vuositiedot on tallennettava ympäristönsuojelun valvonnan asiointijärjestelmään (YLVA) seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

5. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Tässä päätöksessä Neova Oy:lle määrätyt jälkihoitovaiheen velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Jälkihoitotöiden valmistumisesta sekä vesienkäsittelyn lopettamisesta on ilmoitettava Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE

Pintavesien pilaantumisesta aiheutuvista korvattavista vahingoista, joita nyt ei ole tässä päätöksessä tarkoitetuista toimista ennakoitu aiheutuvan, on vahingonkäräjällä oikeus vaatia korvausta aluehallintovirastolle tehtävällä hakemuksella.

RATKAISUN JA JÄLKIHOITOMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Ratkaisun perustelut

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen nro 98/07/2 lupamääräyksessä 16 on toiminnanharjoittaja veloitettu hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esittämään ympäristölupaviraston (nykyään aluehallintovirasto) hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta.

Puutionneva on ojitettu turvetuotantoa varten 1978–1989 ja tuotanto on aloitettu vuonna 1989. Ympäristöluvan nro 98/07/2 mukainen tuotantopinta-ala on auma-alueet mukaan lukien ollut 235,1 ha ja tuotannosta poistettu pinta-ala 19,8 ha. Tuotanto on lohkoilla 1–5 loppunut vuonna 2015. Niiden osalta Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 8.11.2011 antamallaan päätöksellä nro 109/11/1 vahvistanut jälkihoitotoimet lukuun ottamatta auma-alueita (14,2 ha).

Vapo Oy (6.5.2021 lähtien Neova Oy) on 11.3.2020 ilmoittanut ELY-keskukselle, että tuotantoa ei Puutionnevilla enää jatketa. Neova Oy on laittanut Puutionnevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista ja lohkojen 6–9 sekä lohkojen 1–5 auma-alueiden (14,2 ha) jälkihoitotoimien vahvistamista koskevan hakemuksen vireille aluehallintovirastossa 23.12.2021. Puutionnevan alue on ollut levossa vuodet 2015–2017. Tuotanto on päätetty vuoteen 2019. Hakemuksen mukaan suurin osa alueesta on myyty tai luovutettu takaisin maanomistajille. Lohkoilla 6–9 on tuotantoalaa ollut yhteensä 61,9 ha. Yhteensä jälkihoitotoimien vahvistamista on haettu 76,1 ha:n suuruiselle alueelle.

Neova Oy:n pyynnön mukaisesti toimintaa koskeva ympäristölupapäätös nro 98/07/2, sellaisena kuin se on voimassa päätöksen nro 2/11/1 mukaisesti muutettuna voimassa, voidaan määrätä raukeamaan, kun samalla on annettu tarpeelliset määräykset muun muassa toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista. Raukeaminen edellyttää tämän päätöksen mukaisesti, että alue on siistitty, pilaantumisen vaaraa tai roskaantumista aiheuttavat jätteet ja tarpeettomat rakenteet on poistettu.

Tuotantoalueen kuivatusvedet on johdettu ympärivuotisesti pintavalutus kentälle, josta vesi on johdettu laskuojan kautta Mäyräojaan ja siitä edelleen Pyhäjokeen. Viimeisin tuotantovuosi oli 2019, jonka jälkeen vesienkäsittelyä on jatkettu keskeytyksettä kesään 2022 saakka. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on 5.7.2022 Neova Oy:lle antamassaan lausunnossa todennut ympäristöluvan nro 98/07/2 lupamääräyksen 15 nojalla, että Neova Oy:n ei enää tarvitse jatkaa pumppausta Puutionnevilla. Alue on lähes kokonaan kasvittunut ja kasvittumaton osa sijaitsee etäällä purkupisteestä.

Puutionneva on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Puutionnevan päästöjä on lupakauden aikana tarkkailtu vuosina 2010, 2011 sekä joka vuosi vuosina 2013–2020. Pintavalutus kentän tehoa on tarkkailtu vuosina 2013–2015 ja 2019. Puutionnevilla on tehty jälkihoitovaiheen päästötarkkailua vuonna 2020. Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti.

Tässä päätöksessä on annettu tarpeelliset määräykset Puutionnevan toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, jotta päästöt vesistöön pienyvät mahdollisimman nopeasti eikä alueelle jää jätteitä tai tarpeettomia

rakenteita. Jälkihoitovaiheessa vedet on määrätty johdettavaksi käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely saadaan lopettaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksynnällä, kun tässä päätöksessä määrätyt edellytykset täyttyvät. Jälkihoitovaiheen päästö- ja vaikutustarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä, kun otetaan huomioon alueen siirtyminen jälkikäyttöön ja päästötarkkailua on toteutettu tuotannon päättymisen jälkeen vuonna 2020.

Pyhäjoella, jonne Puutionnevan alueen vedet johtuvat, on voimassa Oulujoen–Iijoen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Vuosille 2022–2027 laaditussa Oulujoen–Iijoen vesienhoitosuunnitelmassa Pyhäjoen ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Määräoajaa ei ole luokiteltu vesienhoitosuunnitelmassa. Aluehallintovirasto arvioi, että tämän päätöksen määräysten mukaisesti tehtynä Puutionnevan jälkihoitotoimet eivät heikennä Pyhäjoen ekologista tilaa. Tuotannosta poistuneen turvetuotantoalueen kasvittuminen tai siirtyminen muuhun maankäyttöön vähentää turvetuotannosta johtuneista syistä aiheutunutta eroosioriskiä ja päästöjä.

Kun Puutionnevan jälkihoitotoimet ja turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet tehdään tässä päätöksessä määrätyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet. Tuotannosta poistunutta aluetta koskevat jälkihoitovelvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotyöt tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 7.12.2007 antamassa ympäristölupapäätöksessä nro 98/07/2 luvansaaja on määrätty maksamaan kalatalousmaksua 200 euroa vuodessa vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen Puutionnevan vesien vaikutusalueella Mäyränojassa ja Pyhäjoessa. Vuodesta 2014 alkaen maksu on ollut 100 euroa. Puutionnevan alueella on turvetuotanto päätetty vuoteen 2019. Neova Oy on 23.12.2021 vireille tulleessa hakemuksessaan esittänyt, että kalatalousmaksua maksetaan vuoteen 2021 asti. Kalatalousviranomaisen on 11.10.2022 tässä asiassa antamassaan lausunnossa todennut, ettei sillä ole huomauttamista hakemuksesta. Lupapäätöksen nro 98/07/2 mukaan kalatalousmaksu on suoritettava kunkin vuoden tammikuun loppuun mennessä. Aluehallintovirasto arvioi, että tämän päätöksen määräysten mukaisesti toimittaessa turvetuotannosta johtuvat päästöt ja niiden vaikutukset vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle ovat ennalta arvioiden vähentyneet sellaiselle tasolle viimeistään vuoden 2022 loppuun mennessä, etteivät kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien haittojen lieventämiseksi ole sen jälkeen enää tarpeen.

Määräysten perustelut

Määräys 1

Määräyksellä varmistetaan turvetuotantoalueen asianmukainen siistiminen toiminnan päättymisen jälkeen. Näin varmistetaan myös se, ettei alueelle jää tarpeettomia rakennelmia eikä jätteitä, joista voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai roskaantumista. Hakemuksen täydennyksen mukaan alueella ei ole enää aumoja.

Määräyksellä maaperän tilan selvittämisestä varmistetaan, ettei tuotantoalueelle jää pilaantumia, jotka edellyttäisivät maaperän puhdistamista. Mahdollisen maaperän pilaantumisen selvitysvelvoite on annettu ympäristönsuojelulain (527/2014) 135 §:n nojalla, koska ympäristöluvan nro 98/07/2 lupamääräyksen 12 perusteella tuotantoalueella on ollut mahdollista varastoida ja käsitellä toiminnan aikana poltto- ja voiteluaineita sekä jäteöljyä. Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Selvitys on määrätty toimitettavaksi toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Määräys 2

Määräys on annettu alueelta johdettavien vesien riittävän käsittelyn varmistamiseksi. Puutionnevan turvetuotanto on päätynyt vuonna 2019. Tuotannon päättymisestä on siten tämän päätöksen antohetkellä suurimmalla osalla alueesta kulunut neljä vuotta. Määräykseen 2 on kuitenkin kirjattu kriteerit, joiden perusteella valvontaviranomainen voi arvioida, milloin vesikäsitteilyä ei ole enää tarpeen jatkaa. Olemassa oleviin vesienkäsitteilyrakenteisiin ei todennäköisesti kuulu enää pintavalutus-kenttä. Vesien pumppaamisen lopettaminen pintavalutus-kentälle on mahdollistettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 5.7.2022 antamalla lausunnolla (POPELY/2729/2016) Puutionnevan pumppauksen lopettamisesta. Tuotannosta poistetun alueen vedet johdetaan vielä laskeutus-altaiden kautta pintavesiin.

Määräys 3

Määräys on tarpeen vesienkäsitteilyrakenteiden toimivuuden varmistamiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

Määräys 4

Määräys käyttötarkkailusta on tarpeen toiminnan vaikutusten selvittämiseksi ja tarkkailemiseksi, kuten ympäristönsuojelulain 94 §:ssä on säädetty. Puutionnevan turvetuotannon päättymisen vuonna 2019, käytävissä olevat tarkkailutulokset ja alueen kasvittumisen alkaminen huomioon ottaen jälkihoitovaiheen päästö- ja vesistötarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä. Jälkihoitovaiheen päästötarkkailua alueella on tehty vuonna 2020.

Määräys 5

Määräys on annettu, jotta ympäristöluvan raukeaminen ja sen velvoitteiden lakkaaminen voidaan selkeästi todentaa. Jälkihoitotoimien loppuun saattaminen on näin ollen katsottu tarpeelliseksi antaa valvontaviranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi. Jälkihoitovaiheen tarkkailusta tai muusta valvonnasta saatujen tietojen perusteella valvontaviranomaisena toimivalla ELY-keskuksella voi olla tarpeen antaa tarkentavia määräyksiä jälkihoidon osalta.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

3. Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukseen lupapäätöksen nro 98/07/02 lupamääräyksen 6 noudattamisesta aluehallintovirasto toteaa, että ELY-keskus on ympäristölupaa valvova viranomainen ja tässä päätöksessä ympäristölupa on määrätty raukeamaan (luvan velvoitteet lakkaavat), kun ELY-keskus on todennut kaikki määrätyt jälkihoitotoimenpiteet tehdyiksi. ELY-keskuksen 7.6.2022 määräaikaistarkastuksesta tehdyn tarkastuskertomuksen mukaan alueella ei ole edellytetty jatkotoimenpiteitä. Hakemusasiassa ei ole esitetty muistutuksia tai mielipiteitä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman. Valitus korvauksesta ei estä toiminnan aloittamista.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulain 57 §, 88 § 1 momentin 1) kohta, 94 §:n 1 ja 3 momentit ja 135 §:n 1 ja 3 momentit

Jätelain 28 § 1 momentti, 72 §, 73 §, 118 §:n 1 ja 2 momentit ja 121 §:n 1 momentti

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Hakemusasian käsittelymaksu on 4 656 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Hakemus on tullut vireille 23.12.2021. Asian käsittelystä perittävä käsittelymaksu määräytyy asian vireilletuloajankohtana voimassa olleen aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1121/2020) mukaan. Luvan rauettamista on haettu koko turvetuotantoalueen osalta. Jälkihoitotoimien vahvistamista on haettu lohkojen 6–9 osalta ja lohkojen 1–5 auma-alueiden osalta. Yhteensä jälkihoitotoimien vahvistamista on haettu tuotantosuunnitelmakartan mukaan 76,1 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan yli 50–150 hehtaarin laajuista turvetuotantoaluetta koskevan hakemusasian käsittelymaksu on 15 520 euroa. Taulukon alla olevan soveltamiskohdan 3. mukaan samanaikaisesti tehdystä luvan raukeamista ja jälkihoitotoimien vahvistamista (ympäristönsuojelulaki 94 §) koskevasta päätöksestä peritään 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Näin ollen käsittelymaksuna peritään 4 656 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 (1121/2020)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista heinä-joulukuussa vuonna 2023 (867/2023) 8 § 2 momentti

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Haapaveden kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Haapaveden kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Tapio Orjasniemi

Marjo Torro

Päätöksen on tehnyt ympäristöneuvos Tapio Orjasniemi ja esitellyt ympäristölakimies Marjo Torro.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 654 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **20.11.2023**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja PSAVI/11685/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/11685/2021 har godkänts elektroniskt

Orjasniemi Tapio 11.10.2023 12:06

Torro Marjo 11.10.2023 11:57